

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eius Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Capvt Primvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

Hac analogia ad Ecclesiam vnam Catholicam pertinet; ergo omnino nece-
se est, vt in corpore visibili mystico Christi, quod est Ecclesia vna Catholica, ca-
put sit item visibile, aut vacabit illa pars parabola analogica, non potest dicere
caput pedibus, non esis mihi necessarij & si hac pars vacat, vacabit quoq; illa,
non potest dicere oculus manui, opera tua non indigeo. Nāquid enim oculos,
manus, pedes visibiles mysticos habet Christus in Ecclesia, & caput mysticum
visibile non habet? aut habebit vnum corpus mysticum visibile, quod est Ecclesia
vna Catholica, & non habebit vnum caput visibile, sed multa, qua sunt multi
Episcopi capita Ecclesiarum quisq; suā? Respondeant Protestantes, quo se ipsi
magis ac magis respondendo refellant & coarguant.

Solutio superioris sophismatis.

C A P V T P R I M V M.

Voniam Turrianus in hoc argumēto in primis exultat,
dum Protestantes ad respondendum prouocat, vt se ipsi
respondendo, inquit, magis coarguant, accuratius nobis
erit tractandus hic locus. Vtrum hoc euenerit, vt tu nihil respon-
dendo ad rem, sed tantum cauillando, te ipse magis coargueris, planum fiet, cum
cauillationes tuas refutauero & eas in te retorsero. Ex interpretatiōe loci Pau-
li, quam attulisti & Chrysostomi, atq; Ambrosij verbis dilatasti, quia de eatorū
neg. disputamus, neg. ad id, quod agitur disputare opus est, illud tantum ex ea
sumam, quod verissimum est, & ad te redarguendum in primis necessarium.
Quod ais, opponere Paulum morbo, quem curare volebat, ex quo
dissensiones necessariō suboriebantur, arctissimā Ecclesie coniun-
ctionē quā exprimit, inquis, elegāti corporis similitudine; hunc et-
iam paulō pōst inquis scopū Apostoli esse, & eum me non retinere,
At arctissima Ecclesia, qua regnum quoddam spirituale est, coniunctio non
potest esse sine vinculo externa gubernationis ex vno capite externo; & visibili
nexo. Hoc enim esse optimū genus gubernationis ratio naturalis, quam gra-
tia Dei non sustulit, sed perfecit, principem Apostolorum docuit, quod tra-
sidentem vocauit, de quo libro superiore disserui. Optimum autem esse nō posset,
nisi in eo ista arctissima coniunctio, quam dicis, reperiretur. Optandum ergo
mihi fuit, vt hoc fundamētum in ipso vestibulo tuarum cauillationum iaceret.
Quod quidem, quam sit firmum, documento & testimonio sunt Ecclesia Pro-
testantium, in quibus non solum non cernitur arctissima ista coniunctio, sed con-
tra potius summa dissensio in articulis etiam Augustana confessionis. Et sine-
gat,

Quanta sit
in Ecclesijs
Lutheranis
dissensio de
articulis cō-
fessionis
Augustanae.

gus, dicent testimonium Principes Saxonia, & Mansfeldenses comites, tum
 Illyricus, Gallus, Amsdorfius, Morlinus, Ioachimus V Vestphalus. Lege Fride-
 rici Staphyli Catalogum sectarum, quæ originem ex Martini Lutheri doctrina
 duxerunt, ex quo ille caput Ecclesiæ Catholicæ negauit, & Episcopum Roma-
 num iudicem habere noluit. comprobauit exemplo suo B. Cypriani sententiam,
 non aliundè ortas esse hæreses, aut nata schismata, quā inde, quod sacerdoti Dei
 nō obtemperatur; nec vnus in Ecclesia ad tempus sacerdos, & ad tempus iudex,
 vice Christi cogitatur. Loquebatur autem de Cornelio Pontifice in epist. ad eun-
 dem, & subiungit, cui si secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas
 vniuersa, nemo aduersus sacerdotum collegium quicquam moueret, nemo post
 diuinum iudicium, post populi suffragium, post Episcoporum consensum, iudicem
 se non iam Episcopi, sed Dei faceret. Quid aliud est, quod tu cū tuis Protestan-
 tibus facis, cū in Episcopum Romanum & in eius Pontificatum exclamas,
 quam facere te iudicem, non iam Episcopi Romani, sed Dei? erant etiam tunc,
 qui aduersus collegium sacerdotum mouerent, nunc vocant collegium Cardina-
 lium, nihil refert, Cardinales etiam sacerdotes in epistolis Gregorij primi legi-
 mus, licet alij essent illi, tu quoque in eos moues, cū negas posse eligere Episco-
 pum Romanum, cui fraternitas vniuersa obtemperare debeat; vniuersam fra-
 ternitatem vocauit Cyprianus ecclesiam Catholicam per cunctum orbem diffu-
 sam, quam dicit secundum magisteria diuina vni Pontifici obtemperare debere.
 Agnouit igitur Cyprianus testis tuus & noster, & quidem secundum scripturam,
 ut testatur, cū ait, secundum magisteria diuina, agnouit, inquam, vnum presi-
 dem ecclesiæ Catholicæ, id est, vnum caput, vnde vniuersa ecclesia initium Ec-
 clesiasticæ gubernationis & vnitatis capit, sicut à Christo vero, & aeterno capite
 omnis subministratio spiritus secundum mensuram, vniuscuiusq; membri initium
 capit, sicut à capite humano sensus & nervi. Sed ut iam ad cauillationes tuas
 veniā, quia in mea argumentatione ex analogia capitis, qua vsus est Apostolus,
 tres errores te ais deprehendisse, & velle eos excutere, excutiamus etiam nos te-
 cum, vtrum sint potius cauillationes tuæ, & quidem cum multis erroribus tuis
 implicata. Primo igitur summatim meam argumentationem repetis his verbis,
 refertur, inquis, hæc similitudo ad Ecclesiam Catholicam, ergo ne-
 cessarium est vnum extare totius Ecclesiæ caput, cui possit conue-
 nire, quod dicit Paulus, non potest dicere caput pedibus, non estis
 mihi necessarij. Christus quidem caput est, sed super omnia &
 inuisibile, at oportet visibilis corporis caput esse visibile, vel ipsa
 natura ita dictante. Quare Pontifex Romanus erit caput mystici
 corporis Christi, id est, Ecclesiæ Catholicæ. hæc est summa totius
 sophismatis, in quo tres errores potissimum deprehendo. Ego quo-

Quomodo
 Lutherus
 exemplo
 suo cōpro-
 bavit veris-
 simum esse,
 quod Cypri-
 affirmat de
 ortu hære-
 sum.

que summam repetam tua, ne longum fiat, primum errorem esse dicis, quod dum argumentum peto à similitudine ea, qua Paulus usus est, sententiam & scopum Pauli, & redditionem similitudinis relinquo, atq; ita frigere meam argumentationem. Tu quomodo sententiam, & locum Pauli relinquam, & redditionem similitudinis, non doces, neq; probas: sed probabo ego non ita esse. Cum enim propositum Paulo sit, ut tu etiam confiteris, ad medendum morbo Corinthiorum, apponere arctissimam coniunctionem ecclesiae, eam verò eleganti, ut tu dicis, corporis humani similitudine exprimit, in corpore autem humano nihil est, quod aequè sympathiam, & conuenientiam corporis partium conseruet, ut caput, sequitur, ut qui ex similitudine et analogia corporis humani cum ecclesia, quae est corpus Christi, comparati, argumentatur, debere esse in externa & visibili gubernatione ecclesiae Catholicae vnum caput visibile, ut arctissima in ea coniunctio seruetur, is quidem neque sententiam, neq; scopum Pauli, neq; redditionem similitudinis relinquat. Et quod tu contradicis, veram cauillationem esse, & calumniam, quod, ut magis pateat, recitabo hic, quae sanctus Dorotheus, in libro de non iudicandis proximis scripsit. Intuens in hanc corporis humani analogiam ad ecclesiam, quae est corpus Christi, ab Apostolo accommodatam, qui, inquit, gubernat, sunt caput: qui attendunt & corrigunt, sunt oculi: qui sermone inuuant, sunt os; qui obediunt, sunt aures: qui operantur, sunt manus: pedes sunt, qui habent diaconias, id est, ministeria. Caput es, rege; Oculus es, attende: os es, loquere ad vilitatem: auris es, obtempera: manus es, operare: pes es, ministra. Vnusquisq; ministrabit ad usum corporis secundum vires suas. Studendum est, ut inter nos coniuncti & copulati simus. quanto enim magis inter nos copulati erimus, tanto magis cum Deo erimus. Haec tenus Dorotheus, in his membris mysticis, & corporis mystici partibus, caput audit tantum regere, & gubernationi praesse: tolle caput, tollis gubernaculum, tollis rectorem partium corporis. ceterum oculi, aures surda, & frustra manus, ac pedes ad similitudinem, siue analogiam partium corporis humani sine capite. Si enim non sit caput, quod regat, auris volet esse oculus; id est, qui positus erat ad obediendum, cupiet attendere: & oculus volet fieri auris; & pedes manus: ac rursus manus pedes. immò hoc etiam quam sit necessarium caput Ecclesiae, probare possem exemplo & testimonio ecclesiarum Protestantium. ipsi enim in ecclesijs suis, in vnoquoque tanquam in quodam mystico corpore superintendentem, siue pastorem (sic enim vocant, etsi homonymie) tanquam caput quoddam habent, quia sine capite non putant regi posse reliquas partes corporis. Sed bene habet, quod tu Antoni paulo post fateris, doctrinam, quam hic tradit Apostolus, analogia ista corporis humani usus, ita generalem esse, ut affirmes posse etiam ad Ecclesiam Corinthiorum accommodari, licet nondum concedas, quod ego à te postea, licet repugnes, extorquebo, esse in ecclesia.

Interpretatio S. Dorothei, qui sunt illa membra, quae apostolus nominauit in analogia illa corporis humani cum corpore ecclesiae comparati.

Quomodo sublato capite reliquarum partium corporis ministeria vacant.

Quomodo Protestantes vel exemplo suarum ecclesiarum testantur opus esse in Ecclesia vniuersa vno capite.

esse: tolle caput, tollis gubernaculum, tollis rectorem partium corporis. ceterum oculi, aures surda, & frustra manus, ac pedes ad similitudinem, siue analogiam partium corporis humani sine capite. Si enim non sit caput, quod regat, auris volet esse oculus; id est, qui positus erat ad obediendum, cupiet attendere: & oculus volet fieri auris; & pedes manus: ac rursus manus pedes. immò hoc etiam quam sit necessarium caput Ecclesiae, probare possem exemplo & testimonio ecclesiarum Protestantium. ipsi enim in ecclesijs suis, in vnoquoque tanquam in quodam mystico corpore superintendentem, siue pastorem (sic enim vocant, etsi homonymie) tanquam caput quoddam habent, quia sine capite non putant regi posse reliquas partes corporis. Sed bene habet, quod tu Antoni paulo post fateris, doctrinam, quam hic tradit Apostolus, analogia ista corporis humani usus, ita generalem esse, ut affirmes posse etiam ad Ecclesiam Corinthiorum accommodari, licet nondum concedas, quod ego à te postea, licet repugnes, extorquebo, esse in ecclesia.

Ecclesia Catholica, qua vna est, aliquem inueniendum, qui cum humani corporis capite conferatur. Aliquos enim libens concedis inueniendos esse; sed vnum minimè. Cum tamen in vestris, licet falsi nominis, ecclesijs aliquem vnum & non aliquos pastores in singulis ciuitatibus & Ecclesijs habeatis, sicut Lutherus à principio instituit. Sed vt ad omnes cauillatiunculas tuas quamuis ineptissimas licet meo magno fastidio respondeam, prosequar eas ordine suo. Probas non licere mihi ex ea parte analogia, & similitudinis, qua Paulus in capite vsus est, argumentari, vnum caput in ecclesia esse debere, quia, inquis, si hoc genus argumentandi recipiatur, simili ratione, qua Paulus mentionem facit oculi, auris & manus, & pedis, quæ omnia membra bina tantum sunt, consequetur, in vniuersa ecclesia duos tantum homines esse oportere, qui cum oculis comparentur. Duos item qui cum auribus, & sic deinceps, donec Ecclesiam Catholicam ex nouem hominibus componas, nempe ex vno capite & octo membris. miror, quod cum duobus oculis duos homines comparaueris, & non potius vnū, quia vnus homo duos oculos habet, et duas aures, nisi Cyclopem *μονόφθαλμον*, & *διότιμον* esse voluisti, vt aliquid ad fabulam adiungeres. atq; ita Ecclesiam Catholicam nō ex nouem, sed ex quinq; hominibus componeres. nempe ex vno capite & quatuor membris. Non enim mouere debuit, quod Apostolus numero singulari dixit, non potest autem oculus dicere manui, opera tua non indigeo. sic enim dicere potuisset, non possunt oculi dicere manibus, opera vestra non indigemus, sicut dixit, non potest caput dicere pedibus, non estis mihi necessarij. Melius postea dixisti, non esse omnes similitudinum partes curiosius discutienda, præsertim in sacris literis. Addamus nos, quod ait Dionys. Areop. in diuinis nominibus, alienum esse à ratione, & absurdum, nō attendere vim propositi; sed vocabula: esseq; hoc non eorum, qui volunt diuina intelligere; sed eorum, qui sonos tantum percipiunt, eosq; extrinsecus ad aures sinunt peruadere: neq; scire volunt, quid tale verbum significet. Haecenus Dionys. Hoc accidit tibi Antoni, qui, quia ex comparatione corporis humani cum ecclesia, quam Apostolus fecit, & nos docuit, argumentor vnum caput esse, quod Ecclesiam regat, & ei præstet, sicut caput corpori humano: tu non intelligens, quid hic significant oculi, aures, manus, & pedes, neq; quorsum spectent, quia membra hæc bina sunt, totidem homines vt in ecclesia sint, simili argumentatione putas inferri. Sicut ergo caput esse in ecclesia, significat ei præesse, & eam regere, sic oculi, aures, manus, & pedes significant ministeria, lustrandi, nunciandi, operandi, & ministrandi; quæ ministeria quia ad vtilitatē ecclesia, quæ est corpus Christi, & ad vsum capitis, quod istis ministerijs ad regendam ecclesiam adiuuatur, referuntur, tot esse oculos, aures, manus, & pedes esse oportet, quot multitudo ecclesia postulat.

Quam fatuum sit cum duobus oculis duos homines conferre, & nō potius vnū, quia vnus homo duos oculos habet.

Quō Antoni nō intellexerit quid in analogia Pauli oculi, aures, pedes, & caput significent.

uerit. Huiusmodi autem ministeria ecclesiastica, charismata sunt, alio aliud maius, ut esse presbyterum, diaconum, hypodiaconum, & alios minores ordines, quorum omnium, & ipsius plebis caput est Episcopus. Est in constitutionibus Apost. Clementis, diaconorum esse, videre, ut decore ac honeste, & cum silentio, tum viri, tum mulieres in Ecclesia sedeant. Diaconorum numerum debere esse ad ad proportionem multitudinis Ecclesiae, ut possint ministrare infirmis, tanquam operarij. Item diaconum esse Episcopi oculum, os, cor, & animam, ut Episcopus solitudine tantum rerum grauiorū teneatur. Rursum in alio loco, diaconorum esse, ministrare Episcopo, & presbyteris, & visitare omnes, quibus visitatione opus sit, & nunciare Episcopo de afflictis, & calamitosis. Et in Canone Apostol. 41. constitutum est, ut Episcopus per manus presbyterorum & diaconorum, egentibus distribuatur. Hinc intelliges exempli causa, quid sit esse in Ecclesia, quae est corpus Christi, oculos, aures, pedes, manus, &c. esse scilicet in ea varia officia, ac ministeria, sicut in humano corpore non omnia membra, ut Apost. ait, eundem actum habent, sed alia alium. Vnde fit etiam, ut alius in alia re sit manus, aut etiam pes; & alius in alia, ut in varietate officiorum varietas personarum sit, tum commodior, tum magis decora: sicut in illo capite singula, dist. 89. pulcherrimè & grauissimè ad exemplum Apostolica doctrina sancitum est à Magno Gregorio, licet tu odio nostrae Ecclesiae anticipatus, & cupiditate nos calumniandi excecatus, in eos decretum illud accommodatum esse putas, & „ dicis, qui non contenti vno, pluribus se onerant sacerdotijs. deinde „ subiungis, quod decretum, quanti à nobis fiat, res ipsa loquitur. De officijs loquitur, Antoni, Gregorius, pudeat te tua inscitia, qui sacerdotium ab officio nescis distinguere. Ad officia accommodauit Gregorius similitudinem Pauli, nō ad sacerdotia, ut tu siue malitiosè fingis, siue inscruenter putas. Sic enim ait Gregorius: sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita in Ecclesia corpore multa membra sunt secundum Pauli veridicam sententiam. in vno, eodemq. spiritali Corpore conferendum est hoc officium vni; alij committendū est illud. nec enim quatumlibet exercitata vni persona, vno tempore duarum rerum officia committenda sunt, & quae sequuntur: non dixit duo sacerdotia, aut duo beneficia, sed duo officia. singulis enim ordinibus & ecclesiasticis dignitatibus praescripta & assignata sunt officia, & ministeria, ut presbyteris, diaconis, hypodiaconis, lectoribus, cantoribus, & alijs ordinibus, item archidiaconis, archipresbyteris & alijs dignitatibus, ut vocant. Quod autem dicis extra causam, non contentos nostros vno sacerdotio pluribus onerari, merè tua calumnia est. in nostra enim ecclesia, sicut antiquitus statutum est, & nuper in Tridentina Synodo de nouo sancitum, plura beneficia incompatibilia, ut dicunt, aut curata, prohibita sunt.

Quo caput
Greg. dist.
89. pessimè
intellegerit
Antonius,
& sacerdo-
tia ab offi-
cijs ecclesia-
sticis perso-
narum non
distinguerit.

officijs loquitur, Antoni, Gregorius, pudeat te tua inscitia, qui sacerdotium ab officio nescis distinguere. Ad officia accommodauit Gregorius similitudinem Pauli, nō ad sacerdotia, ut tu siue malitiosè fingis, siue inscruenter putas. Sic enim ait Gregorius: sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita in Ecclesia corpore multa membra sunt secundum Pauli veridicam sententiam. in vno, eodemq. spiritali Corpore conferendum est hoc officium vni; alij committendū est illud. nec enim quatumlibet exercitata vni persona, vno tempore duarum rerum officia committenda sunt, & quae sequuntur: non dixit duo sacerdotia, aut duo beneficia, sed duo officia. singulis enim ordinibus & ecclesiasticis dignitatibus praescripta & assignata sunt officia, & ministeria, ut presbyteris, diaconis, hypodiaconis, lectoribus, cantoribus, & alijs ordinibus, item archidiaconis, archipresbyteris & alijs dignitatibus, ut vocant. Quod autem dicis extra causam, non contentos nostros vno sacerdotio pluribus onerari, merè tua calumnia est. in nostra enim ecclesia, sicut antiquitus statutum est, & nuper in Tridentina Synodo de nouo sancitum, plura beneficia incompatibilia, ut dicunt, aut curata, prohibita sunt.

sunt: & nemo sine probali necessitate Ecclesia habet. sed tu dum calumniari & mentiri pergis, nullo Dei metu tam affirmas, quæ nescis, quam quæ scis satis confutata est tua cauillatio, cum non intelligens, quid oculi, quid aures, manus, & pedes, in Pauli analogia significarent, vt argumentationem meam de capite Ecclesie eluderes, ad absurdum, vt tu ais, de binis hominibus, cum oculis, cum auribus, cum manibus, & pedibus à te comparatis, fatuè me deducere conatus es.

Videamus deinceps de altero absurdo, quod te ais ex mea argumentatione inferre: Si enim ex vna parte similitudinis cum capite corporis humani licet mihi argumentari, vnum esse caput Ecclesie, quæ cum corpore humano, eiusque membris comparatur: licebit etiam ex alia parte similitudinis, vbi dicit Apostolus, & quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his abundantiorum honorem circumdamus, & quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorum honestatem, licebit inquam argumentari, Iesuitas esse omnibus Monachis inhonestiores, siquidem quia omnia noua placent, factum est, vt vultus Pontificiorum, ampliores honores deferat Iesuitis, quam cæteris monachis, licet inuitis & inuidentibus. Nescio, an reprehendendus sim quia ad ista respondeo, sunt enim, fateor, indigna responsione. Sed quia non omnium est scientia, sicut Apostolus ait, & nos sapientibus & insipientibus debitores sumus, sicut idem ad Rom. scribit, faciam, quod Sapiens in Prouerb. precipit, Responde, inquit, stulto contra stultitiam suam (sic enim est apud 70.) ut tibi sapiens videatur. Nec hic intellexisti, quare partes corporis inhonestas vocauerit Apostolus, non quia natura tales essent, sed quia magis ornati indigerent, sicut idem Apostolus interpretatus est. Postquàm enim dixit, honesta autem nostra, nullius indigent: subiicit, sed Deus temperauit corpus, ei cui deerat abundantiorum tribuendo honorem. Sic inquit Photius Constantinop. hunc locum interpretans, Deus interdum ei, qui egens est, maius tribuit donum. ei vero, qui satis se potest regere, & moderari, dat minus. vt iam qui minus accipit, sit ei magis letandum, quod sic à principio eum sinxerit Deus sapientissimus, vt paucioribus, ac minoribus adiumentis indigeret $\epsilon\iota\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\omicron\delta\epsilon\chi\epsilon\iota\alpha\iota\ \kappa\alpha\iota\ \tau\epsilon\lambda\epsilon\iota\omega\sigma\iota\upsilon$. hos itaq; minoribus donatos, consolatur, & maioribus donatos reprimat, ne se in alios efferat. Perinde ac si diceret, quid elatus es, q; maiora accepisti? argumentum enim est, et testimoniū infirmitatis tuæ, quodq; pluribus indigebas. et rursus quid tu modestus es, q; minora accepisse videaris? cōiectura n. est tuæ firmitatis: quodq; te deus paucioribus indigentē fecerit. Hactenus Phot. Accomodemus hæc ad tuam argumentationem ductam ex ista parte similitudinis, de membris, quæ quia inhonesta sunt, id est, magis egent honore, abundantiorum honorem eis tribuimus.

De obiecti-
one purida
& iutulenta
Antonij in
Iesuitas.

Sic enim argumentaris, inhonestiores esse Iesuitas, siquidem ampliores honores vulgus Pontificiorum eis deferat. Primum quos honores dicas, neque tu, si quis querat, scies dicere. Nisi forte ampliores honores vocas, quod omnibus omni loco, & tempore in Domino libenter ministramus, & ministeria nostra grata habent, quod nos ad gloriam Dei referimus; qui huic nostrae minima inter omnes religiones Societati, quo plus honoris ei deerat ex antiquitate, eo maiorem apud omnes gratiam, ex multo usu ministerij & laboris nostri comparauit, & adiunxit. quod nec inuitis nec inuidētibz alijs religiosis fit, vt tu inuidus laudis nostrae inuidiosē dicis, sed libentibus & in Domino gratulantibus; qui nos pedes in ecclesia inter omnes religiones infimos, in preparationem Euangelij pacis calceauit, vt ad insulas, & Indos, nomen Iesu, nomen nostrae Societatis portarem; quae gratia eo nobis gloriosior est, quod eam non nobis solis vendicamus, sed cum alijs pluribus aliarum religionum monachis communem ad maiorem Dei gloriam habemus. Haftenus de errore primo, & de tua in eo insipientia prodita, et conuicta.

CAPVT II.

” **S**ecundus, inquis, error tui sophismatis, est in ὁμωνυμία vocabuli capitis. Sic enim instas, nomē capitis ad Romanum Pontificem referendum, alioqui vacabit, inquis, illa pars parabolae analogicae, quasi verò nulla possit esse ἀναλογία extra Pontificem, &c. Tu mihi obijcis errorem in homonymia vocabuli capitis, sed tuo more tantum dicis & non probas. ego tibi rursus hunc errorem obijcio; & nisi probauero, frustra sit obiectus. dicis, similitudinem capitis ad eos referri, qui omnium praestantissimi videbantur; quasi dicat Apostolus, eos qui spiritualibus donis abundabant, nō debere abijcere alios tanquā inutiles; sed malo, inquis, id Chrysostomi verbis, quam meis exprimere: Non potest oculus manui dicere, nihil est mihi te opus: aut rursus caput pedibus, nihil est mihi vobis opus. Postquam, inquit, inuidiam tenuiorum repressit, tristitiamq; exemit, in qua esse propter maiora aliorum dona videbatur: nunc eorum etiā fastum deiicit, qui dona scilicet maiora ceperant. Hæc ille. Si nihil aliud postea Chrysostomus adiecisset, quod tu more tuo dissimula-
sti, fortassis insidia tua latere poterant. non enim quaecumq; maiora dona nomine capitis, vt tu fingis, Chrysostomus significauit: sed nomine capitis charisma siue donū praestantius significari voluit, quod cū capite, quod est praestantius membrum corporis, similitudinem habeat, sicut nomine pedum, non quodcumq; charisma siue donum inferius, sed charisma, quod habeat similitudinem cum pedibus, qui infimum membrum sunt. id autem fuerit charisma ministrandi, sicut
Aposto-